

İŞ KANUNU HÜKÜMLERİ UYARINCA UYGULANAN İDARİ PARA CEZALARINA İTİRAZ USULÜ

1. İDARİ PARA CEZALARI

İdari para cezaları iş mevzuatında düzenlenmiş olan emredici kurallara aykırı davranılması nedeniyle idare tarafından uygulanan idari bir işlemdir.

Devlet emredici iş hukuku kurallarını getirmekle yetinmemekte, bu kuralların uygulanmasını iş teftişi teşkilatı yoluyla izlemekte, kuralları ihlal edenleri kamu hukuku yaptırımlarına tabi tutmaktadır. İş mevzuatındaki idari yaptırımlar kural olarak idari para cezası, işin durdurulması gibi idari işlemler biçiminde ortaya çıkmaktadır.¹

İş hukukunda idari para cezaları yaygın bir uygulama alanı bulmaktadır.

İş yasalarının son kısmında/bölümünde söz konusu yasa kurallarının ihlal eden işveren veya vekillerine uygulanacak idari para cezaları düzenlenmiştir.

İş Kanunu'nun 98-108 inci maddelerinde, Deniz İş Kanunu'nun 50-53 üncü maddelerinde, Basın İş Kanunu'nun 26-27 nci maddeleri ve 30 uncu maddesinde, Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun 78 inci maddesi ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 26 ncı maddesinde yasa hükümlerini ihlal eden işveren veya işveren vekillerine uygulanacak idari para cezaları yer almıştır.

İdari para cezaları her yıl tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranındaki artış miktarında artırılmaktadır.

2. İDARİ PARA CEZALARININ UYGULANMASI

Çalışma yaşamına ilişkin mevzuatın uygulanmasının izlenmesi, denetlenmesi ve teftişi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının görevidir.

Çalışma yaşamının denetlenmesi ve teftişi görevi, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı denetim organı olan Rehberlik ve Teftiş Başkanlığına bağlı İş Müfettişleri tarafından işyerlerinde iş mevzuatı hükümleri çerçevesinde programlı teftiş veya inceleme teftişleri yapılarak gerçekleştirilir.

İşyerinde iki aşamalı gerçekleştirilen programlı teftiş veya şikayet üzerine yapılan inceleme teftişleri sonucunda düzenlenen raporlarda; 4857 sayılı İş Kanunu hükümlerine aykırılık sebebiyle idari para cezası uygulanmasının söz konusu olması halinde konu gereği için Çalışma ve İş Kur İl Müdürlüğüne intikal ettirilmekte ve Kurum tarafından işveren veya vekili hakkında kanun hükümlerine muhalefetten idari para cezası uygulanarak tebliğ edilmektedir.

3. İDARİ PARA CEZASININ ÖDENMESİ

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 17 nci maddesinin 6 ncı fıkrası uyarınca, idari para cezası uygulanan işveren idari para cezasının kesinleşmesinden önce ödemeyi tercih ederse idari para tutarından %25 oranında indirimde gidilmekte ve idari para cezasının 3/4'ü ödenmektedir.

¹ Sarper Süzek, İş Hukuku, Beta yayınları, 22. Baskı (Tıpkı Basım) Beta Yayınları, sayfa 130,

Eğer işveren veya vekili tarafından idari para cezasının tebliğ tarihinden itibaren 1 ay içinde ödenmesi yolu tercih edilirse, biri peşin olmak üzere 4 taksitle ödeme yapma olanağı da bulunmaktadır. Taksitlendirme, biri peşin olmak üzere bir yıl içinde 4 taksit biçiminde uygulanmaktadır. Ancak taksitlendirme koşullarına uymayan, örneğin bir taksiti süresi içinde ödemeyen işverenden kalan taksitlerin tamamı bir kerede alınır.²

4. İDARİ PARA CEZASINA İTİRAZ VE GÖREVLİ MAHKEME

İş Kanunu'ndan doğan idari para cezalarına itiraz davalarında İş Mahkemeleri yetkili değildir.

İş Kanunu'ndan doğan İdari para cezalarına itiraz davasının İş Mahkemelerinde görüleceğine ilişkin özel bir düzenleme 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nda yer almamıştır.

4857 sayılı İş Kanunundan kaynaklanan idari para cezalarına ilişkin uyuşmazlıklarda 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3 üncü maddesi uyarınca Sulh Ceza Mahkemeleri (Hakimlikleri) görevlidir.

İşverenin, Kabahatler Kanunu'nun 17 nci maddesinin 6 ncı fıkrası uyarınca, taksitlendirme ya da peşin ödeme yoluna gitmiş olması, işverenin idari para cezasına Sulh Ceza Hakimliğinde itiraz yoluna gitmesini engellemez.

İşveren kendisine tebliğ edilen idari para cezasını peşin ve indirimli ödemiş olsa ya da taksitlendirme yoluna başvurmuş bulursa da Sulh Ceza Hakimliğinde idari para cezasına itiraz edebilecektir. Eğer işveren bu itirazında haklı bulunursa, ödemiş olduğu paralar kendisine iade edilecektir.³

5. İDARİ PARA CEZASINA İTİRAZIN MAHKEME TARAFINDAN İNCELENMESİ

İdari para cezasına itiraz başvurusu bizzat kanuni temsilci veya avukat tarafından sulh ceza mahkemesine verilecek bir dilekçe ile yapılır. Başvuru dilekçesi iki nüsha olarak verilir.

Dilekçede karara karşı ileri sürülen deliller açık bir şekilde gösterilir. Dilekçede ayrıca, başvurunun süresinde yapılmasını engelleyen mücbir sebep varsa dayanaklarıyla gösterilir.

Kabahatler Kanunu'nun 27 nci maddesi uyarınca idari yaptırım/idari para cezası kararına karşı, kararın tebliği veya tefhiminden itibaren 15 gün içinde Sulh Ceza Mahkemesine (Hakimliğine) başvurulabilir.

Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir.

Mücbir sebebin varlığı halinde bu sürenin geçirilmiş olması halinde bu sebebin ortadan kalktığı tarihten itibaren en geç 7 gün içinde karara karşı başvuruda bulunulabilir. Bu başvuru kararın kesinleşmesini engellemez ancak mahkeme yerine getirmeyi durdurabilir.

İdari para cezasına itiraz dava dilekçesini alan Sulh Ceza Hakimliği dilekçe üzerinde bir ön inceleme yapar.

² Ercan Güven, Ufuk Aydın, Bireysel İş Hukuku, 6. Baskı, Nisan Yayınları, 2020, sayfa 44

³ A. g. e. ., sayfa 44

Ön incelemede başvurunun yetkili mahkemeye yapılıp yapılmadığı, sürelerle uyulup uyulmadığı, itirazın mümkün bulunup bulunmadığı değerlendirilir. Bu sorulardan birinin cevabı bile olumsuz ise Kabahatler Kanunu'nun 28 inci maddesi uyarınca başvuru reddedilir.

Ön inceleme sonucunda dava dilekçesinde herhangi bir eksiklik bulunmazsa dava usulen kabul edilecek ve dilekçenin bir örneği Çalışma ve İşkur İl Müdürlüğüne tebliğ edilerek 15 gün içinde cevap vermesi beklenecektir. Sulh Ceza Hakimliği, cevabı itiraz eden işverene tebliğ ederek duruşma yapılıp yapılmayacağına karar verir.

Sulh Ceza Hakimliği tüm bu aşamalardan sonra son kararını verir.

Mahkeme son kararında idari para cezasının hukuka uygun olduğuna hükmederse itirazın reddi söz konusu olacaktır. Bu aşamada Sulh Ceza hakimliği idari para cezasının miktarında hata görürse idari para cezası tutarında değişikliğe de gidilebilecektir. Buna karşılık, mahkeme idari para cezasını tümünden hukuka aykırı bulursa idari para cezasının kaldırılmasına karar verir. Bu durumda işveren idari para cezasını ödemeyecek ya da peşinen dörtte üçünü veya ilk taksitini ödemiş ise ödediği tutar kendisine iade olunacaktır.⁴

Mahkemenin Üç bin Türk Lirası dahil idari para cezalarına karşı başvuru üzerine verdiği kararlar kesindir.

Kabahatler Kanunu'nun 29 uncu maddesi uyarınca itiraza konu idari para cezası Üç bin Türk Lirasının üzerinde ise Sulh Ceza Hakimliğinin verdiği karar karşı Ceza Muhakemesi Kanunu'na (CMK) göre itiraz edilebilir. Bu itiraz, kararın tebliği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde yapılır.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 268/3-a bendine göre; Sulh Ceza Hakimliğinin kararlarına yapılan itirazların incelenmesi, o yerde birden fazla Sulh Ceza Hakimliğinin bulunması halinde, numara olarak kendisini izleyen hakimliğe; son numaralı hakimlik için bir numaralı hakimliğe; Ağır Ceza Mahkemesinin bulunmadığı yerlerde tek Sulh Ceza Hakimliği varsa, yargı çevresinde görev yaptığı Ağır Ceza Mahkemesinin bulunduğu yerdeki Sulh Ceza Hakimliğine; Ağır Ceza Mahkemesinin bulunduğu yerlerde tek Sulh Ceza Hakimliği varsa, en yakın Ağır Ceza Mahkemesinin bulunduğu yerdeki Sulh Ceza Hakimliğine aittir.

İncelemeye yetkili mahkeme itirazla ilgili kararı, dosya üzerinden inceleme yaparak verir.

Mahkeme, her bir itirazla ilgili olarak "itirazın kabulüne" veya "itirazın reddine" karar verir. Mahkemenin bu kararı kesindir. Karar aleyhine herhangi bir merciye başvurulamaz.

Mahkemenin verdiği karar taraflara tebliğ edilir. Vekil olarak avukatla temsil edilme halinde ayrıca taraflara tebligat yapılmaz.

⁴ A. g. e., sayfa 45

6. SONUÇ

4857 sayılı İş Kanunundan kaynaklanan idari para cezalarına ilişkin uyuşmazlıklarda 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3 üncü maddesi uyarınca Sulh Ceza Mahkemeleri (Hakimlikleri) görevlidir.

Kabahatler Kanunu'nun 27 nci maddesi uyarınca idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhiminden itibaren 15 gün içinde Sulh Ceza Mahkemesine (Hakimliğine) başvurulabilir.

Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir.

Sulh Ceza Mahkemesinin (Hakimliğinin) Üç bin Türk Lirası dahil idari para cezalarına karşı başvuru üzerine verdiği kararlar kesindir.

Kabahatler Kanunu'nun 29 uncu maddesi uyarınca itiraza konu idari para cezası Üç bin Türk Lirasının üzerinde ise Sulh Ceza Hakimliğinin verdiği karar karşı Ceza Muhakemesi Kanunu'na (CMK) göre itiraz edilebilir. Bu itiraz, kararın tebliği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde yapılır.

Sulh Ceza Hakimliğinin kararlarına yapılan itirazların incelenmesi, o yerde birden fazla Sulh Ceza Hakimliğinin bulunması halinde, numara olarak kendisini izleyen hakimliğe; son numaralı hakimlik için bir numaralı hakimliğe; Ağır Ceza Mahkemesinin bulunmadığı yerlerde tek Sulh Ceza Hakimliği varsa, yargı çevresinde görev yaptığı Ağır Ceza Mahkemesinin bulunduğu yerdeki Sulh Ceza Hakimliğine; Ağır Ceza Mahkemesinin bulunduğu yerlerde tek Sulh Ceza Hakimliği varsa, en yakın Ağır Ceza mahkemesinin bulunduğu yerdeki Sulh Ceza Hakimliğine aittir.

Mahkeme, her bir itirazla ilgili olarak "itirazın kabulüne" veya "itirazın reddine" karar verir. Mahkemenin bu kararı kesindir. Karar aleyhine herhangi bir merciye başvurulamaz.

İdari para cezası, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilir.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 17 nci maddesinin 5 inci fıkrası uyarınca, idari para cezası tamamen tahsil edildikten itibaren en geç bir ay içinde durum, ilgili kamu kurum ve kuruluşuna bildirilir.

BARIŞ ERDEM DANIŞMANLIK İŞ HUKUKU EKİBİ

